

ปัญหากรณีตัวแทนออกของตามกฎหมายศุลกากร¹

จินดาภา รุ่งฟ้า²

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับตัวแทนออกของตามกฎหมายศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี เสรีภาพในการประกอบอาชีพของตัวแทนออกของ การจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ หลักความได้สัดส่วน ตลอดจนอนุสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศแนวปฏิบัติ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนออกของในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าแท้จริงแล้ววัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของการกำหนดให้การประกอบอาชีพเป็นตัวแทนออกของจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรก่อนหน้านี้ เป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ จัดระเบียบการประกอบอาชีพตามหลักความได้สัดส่วนแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งตัวแทนออกของเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในด้านการค้าระหว่างประเทศ เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการนำเข้าหรือส่งออก กับกรมศุลกากรในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร โดยจะต้องอาศัยความรู้ความชำนาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรอันเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่น ๆ หากตัวแทนออกของขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรแล้ว อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ประกอบการนำเข้า - ส่งออก ตลอดจนการจัดเก็บอากรศุลกากรของกรมศุลกากร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้าในและส่งออกนอกราชอาณาจักร อันจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

หากพิจารณาโดยทั่วไป อาจเห็นว่าการกำหนดให้ตัวแทนออกของจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมศุลกากรก่อน เป็นการกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร และแม้ว่าจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายศุลกากรกำหนดและได้รับอนุญาตจากอธิบดีแล้ว การกำหนดให้ตัวแทนออกของจะต้องเป็นสมาชิกของสมาคมตัวแทนออกของที่กรมศุลกากรรับรองจึงจะมีสิทธิปฏิบัติพิธีการศุลกากรได้อย่างไม่จำกัดจำนวน หากไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมฯ แล้ว จะมีสิทธิในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรเพียงไม่เกินหนึ่งล้านบาทต่อใบขนสินค้าหนึ่งฉบับ จะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพมากเกินไปจนสมควรแก่เหตุหรือไม่ อย่างไร จึงต้องทำการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากกรอบของการ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากรณีตัวแทนออกของตามกฎหมายศุลกากร โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุชสมัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์ พิเศษ ปัญญา สุทธิบดี และ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และหลักความได้สัดส่วนแห่งรัฐธรรมนูญ รวมถึงประเด็นของการมอบอำนาจโดยทั่วไปตามหลักกฎหมายตัวแทนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตลอดจนมาตรการควบคุมหรือบทลงโทษกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่ามาตรการควบคุมตัวแทนออกของตามกฎหมายศุลกากร มีประเด็นที่กระทบต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาประการที่หนึ่ง กรณีการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพตัวแทนออกของตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 99³ กำหนดให้ ผู้รับมอบอำนาจจากผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก เพื่อเป็นตัวแทนดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีก่อน เป็นกรณีที่กรมศุลกากรนำระบบที่ใช้ควบคุมการประกอบอาชีพตัวแทนออกของผ่านการใช้ระบบอนุญาตเพื่อเป็นมาตรการควบคุมที่เคร่งครัดในการตรวจสอบคุณสมบัติต่าง ๆ ของตัวแทนออกของ ทั้งในเรื่องการอบรมหลักสูตรตัวแทนออกของและบททดสอบวัดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร เพื่อช่วยคัดกรองให้บุคคลที่จะประกอบอาชีพเป็นตัวแทนออกของในการดำเนินการแทนผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออกให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรอย่างถูกต้องและครบถ้วนอันเป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และเพื่อประโยชน์ทางการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ มาตรการที่กรมศุลกากรกำหนดให้การดำเนินการแทนผู้ประกอบการในฐานะผู้รับมอบอำนาจให้เป็นตัวแทนออกของจะต้องได้รับอนุญาตก่อนนั้น จึงเป็นมาตรการที่จำเป็นอย่างยิ่งในการควบคุมผู้ประกอบอาชีพตัวแทนออกของ เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าหลักความได้สัดส่วนแห่งรัฐธรรมนูญ⁴ และนำมาตรการดังกล่าวมาวิเคราะห์ตามหลักความได้สัดส่วน ซึ่งประกอบไปด้วย หลักความเหมาะสม หลักความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบแล้ว ย่อมมีความสมเหตุสมผลและเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนของรัฐธรรมนูญในการควบคุมตัวแทนออกของแล้ว ในประเด็นนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ

³พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 99 บัญญัติว่า “บุคคลใดประสงค์จะเป็นผู้รับมอบอำนาจจากผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก หรือ ผู้นำของผ่านแดนหรือผู้ขอลำ ทำให้เป็นตัวแทนเพื่อดำเนินการอย่างใด ๆ เกี่ยวกับของที่นำเข้ามาใน หรือ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ของเพื่อการผ่านแดน หรือของเพื่อการถ่ายลำ หรือกิจการอื่นใด ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ให้ถือว่าบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เป็นตัวแทนตามวรรคหนึ่ง เป็นเจ้าของของที่ได้นำเข้า ส่งออก ผ่านแดนหรือถ่ายลำด้วย”

⁴บรรเจิด สิงคนดี, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2558), หน้า 287 - 288.

ประเด็นปัญหาประการที่สอง กรณีของการที่ตัวแทนออกของไม่เป็นสมาชิกสมาคมตัวแทนออกของที่กรมศุลกากรรับรอง ในส่วนของมาตรการดังกล่าวปรากฏอยู่ในประกาศกรมศุลกากร ที่ 96/2565 เรื่อง ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับตัวแทนออกของ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565 ข้อ 7⁵ ได้กำหนดให้ตัวแทนออกของที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมตัวแทนออกของ ให้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรได้โดยมีกำหนดราคาศุลกากรในใบขนสินค้า ไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อฉบับ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าเหตุใดตัวแทนออกของที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กรมศุลกากรกำหนด และได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรให้เป็นผู้ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรในฐานะตัวแทนออกของจึงต้องเป็นสมาชิกหรือสังกัดสมาคมตัวแทนออกของอีก มิฉะนั้นแล้วตัวแทนออกของจะมีสิทธิปฏิบัติพิธีการศุลกากรแทนผู้ประกอบการได้เพียงหนึ่งล้านบาทต่อใบขนสินค้าเท่านั้น ซึ่งเมื่อตัวแทนออกของมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรจากการผ่านคุณสมบัติที่กรมศุลกากรกำหนดแล้ว การกำหนดมาตรการดังกล่าวเป็นการบังคับตัวแทนออกของทางอ้อมอันจะเห็นได้ว่ามาตรการดังกล่าวไม่มีความจำเป็นถึงขนาดที่จะต้องมีมาตรการมาบังคับให้ตัวแทนออกของต้องเป็นสมาชิกของสมาคมฯ อันเป็นการกระทำต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ได้มีความเหมาะสม เนื่องจากไม่ได้ทำให้เป้าหมายในการควบคุมตัวแทนออกของบรรลุผล และไม่ได้สัดส่วนเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบที่ประชาชนจะได้รับกับประโยชน์ที่เกิดจากการกำหนดมาตรการดังกล่าว ดังนั้น การกำหนดให้ตัวแทนออกของต้องเป็นสมาชิกของสมาคมฯ จึงจะสามารถปฏิบัติพิธีการศุลกากรได้อย่างไม่จำกัดจำนวนนั้น ไม่ได้เป็นสาระสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้กรมศุลกากรสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้มากขึ้น การกำหนดมาตรการดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนแห่งรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ เมื่อศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศแล้ว ไม่พบว่ามีกำหนดหรือบังคับให้ตัวแทนออกของต้องเป็นสมาชิกของสมาคม เพียงแต่มีการข้อเสนอว่าควรมีการจัดตั้งและรับรองสมาคมตัวแทนออกของ เพื่อสนับสนุนสมาชิกและศุลกากรในด้านการฝึกอบรมบุคลากร และกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายของตัวแทนออกของ อนึ่ง ในปัจจุบันประเทศไทยมีสมาคมตัวแทนออกของที่กรมศุลกากรให้การรับรองอยู่ 3 สมาคมด้วยกัน ได้แก่ สมาคมตัวแทนออกของรับอนุญาตไทย (TACBA) สมาคมชิปปิงแห่งประเทศไทย (CTAT) และสมาคมตัวแทนออกของอิเล็กทรอนิกส์ไทย (ECA) ซึ่งข้อเสียของการมีหลาย

⁵ประกาศกรมศุลกากร ที่ 96/2565 ข้อ 7 บัญญัติว่า “ตัวแทนออกของนิติบุคคลและตัวแทนออกของบุคคลธรรมดา อาจเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของสมาคมตัวแทนออกของที่กรมศุลกากรรับรองก็ได้

กรณีไม่เป็นสมาชิกของสมาคมตัวแทนออกของที่กรมศุลกากรรับรอง ให้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรได้โดยมีราคาศุลกากรในใบขนสินค้าไม่เกิน 1 ล้านบาท ต่อฉบับ”

สมาคมอาจส่งผลกระทบต่อตัวแทนออกของ ทำให้เกิดมาตรฐานหรือการปฏิบัติที่แตกต่างกันของแต่ละสมาคม ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ประเด็นปัญหาประการที่สาม กรณีการปฏิบัติพิธีการศุลกากรโดยการมอบอำนาจทั่วไป แทนการใช้บริการตัวแทนออกของ ตามประกาศกรมศุลกากรที่ 96/2565 ข้อ 13⁶ กำหนดให้ การปฏิบัติพิธีการศุลกากรใน ฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ต้องกระทำโดยตัวแทนออกของ เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การมอบอำนาจให้ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการ ปฏิบัติพิธีการศุลกากรอาจตีความได้ว่า ต้องเป็นตัวแทนที่ได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรเท่านั้นที่มีสิทธิ ดำเนินการแทนผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก แต่การปฏิบัติพิธีการศุลกากรโดยผ่านตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ ทั่วไปนั้น หากพิจารณาตามหลักกฎหมายเรื่องตัวแทนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็น การปฏิบัติแทนผู้ประกอบการภายในขอบอำนาจฐานะตัวการและตัวแทน เมื่อตัวแทนผู้รับมอบอำนาจทั่วไป ดำเนินพิธีการศุลกากรแทนผู้ประกอบการ จึงมีผลเท่าเป็นการกระทำของตัวการนั่นเองและย่อมผูกพันตัวการใน ฐานะผู้มอบอำนาจ

เมื่อศึกษาค้นคว้าแล้ว พบว่า อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้อง กัน หรือที่เรียกว่า RKC ที่ประเทศไทยเป็นคู่สัญญาในฐานะภาคีสมาชิกแล้ว ข้อ 8.1 กำหนดให้บุคคลทั่วไปหรือ ผู้ประกอบการสามารถเลือกปฏิบัติพิธีการศุลกากรด้วยตนเองหรือให้บุคคลที่สามกระทำการแทนได้ ซึ่งจะต้อง ไม่มีการบังคับให้ผู้ประกอบการหรือบุคคลทั่วไปใช้บริการตัวแทนออกของ ผู้เขียนเห็นว่า การปฏิบัติพิธีการ ศุลกากรด้วยตนเองนั้น หมายความว่ารวมถึงกรณีของการมอบอำนาจทั่วไปให้บุคคลทำการแทนตนด้วย ซึ่งการ มอบอำนาจให้ตัวแทนปฏิบัติพิธีการศุลกากรเป็นการตั้งตัวแทนให้ดำเนินกิจการแทนอย่างหนึ่ง เมื่อ ผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออกที่มีฐานะเป็นตัวแทนมีอำนาจบริบูรณ์ในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร และไม่มี กฎหมายบัญญัติว่าการปฏิบัติพิธีการศุลกากรต้องกระทำการเองเฉพาะตัว ย่อมมีอำนาจตั้งตัวแทนได้บริบูรณ์ดุจ กัน ดังนั้น หากตัวแทนผู้รับมอบอำนาจทั่วไปได้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรภายในขอบอำนาจที่ตัวการได้มอบหมาย ก็ย่อมเปรียบเสมือนผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออกได้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรด้วยตนเอง การออกของย่อมชอบ ด้วยกฎหมายศุลกากร อันเป็นการสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่ให้สิทธิผู้ประกอบการหรือบุคคล

⁶ประกาศกรมศุลกากร ที่ 96/2565 ข้อ 13 บัญญัติว่า “การปฏิบัติพิธีการศุลกากรใน ฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก ผู้นำของผ่านแดน หรือผู้ขอถ่ายลำ ต้องกระทำโดยตัวแทนออกของ

การปฏิบัติพิธีการศุลกากรตามวรรคหนึ่งของตัวแทนออกของนิติบุคคลให้กระทำโดยผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลดังกล่าว

ให้ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของสามารถปฏิบัติพิธีการศุลกากรในนามตัวแทนออกของนิติบุคคลเพียงรายเดียว”

ทั่วไปมีอิสระในการเลือกปฏิบัติพิธีการศุลกากรด้วยตนเองผ่านการมอบอำนาจทั่วไปหรือใช้บริการตัวแทนออกของด้วย

ประเด็นปัญหาประการสุดท้าย กรณีสภาพบังคับของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนออกของ เนื่องจากพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 หมวด 3 ส่วนที่ 4 ตัวแทน และหมวด 9 บทกำหนดโทษ ไม่ได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้สำหรับกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายศุลกากรและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 กรณี คือ กรณีที่กรมศุลกากรมีคำสั่งให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตกับตัวแทนออกของแล้ว แต่ตัวแทนออกของยังฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง และกรณีที่ตัวแทนออกของปฏิบัติพิธีการศุลกากรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือกรมศุลกากร อันจะถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากร และส่งผลให้การปฏิบัติพิธีการศุลกากรหรือการออกของไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งทั้งสองกรณียังไม่มีมีการกำหนดบทลงโทษ ไม่มีมาตรการหรือกลไกในการควบคุมปราบปราม จึงทำให้ขาดสภาพบังคับในการควบคุมตัวแทนออกของอย่างแท้จริง

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากรณีตัวแทนออกของตามกฎหมายศุลกากรทั้งสี่ประการข้างต้น ประเด็นปัญหาทั้งสามประการ กล่าวคือ กรณีที่ประกาศกรมศุลกากรกำหนดให้ตัวแทนออกของต้องเป็นสมาชิกของสมาคมฯ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนแห่งรัฐธรรมนูญ อันเป็นการกระทบต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพของประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อรัฐธรรมนูญในฐานะเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ปัญหาการตีความเรื่องการมอบอำนาจทั่วไปให้กระทำการแทนผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก และการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนปัญหาสภาพบังคับของการฝ่าฝืนกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กรณีพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ไม่มีการบัญญัติถึงเรื่องการเป็นสมาชิกสมาคมตัวแทนออกของไว้ แต่ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ ประกาศกรมศุลกากร จึงควรมีการแก้ไขบทบัญญัติในประกาศกรมศุลกากร ที่ 96/2565 โดยการตัดบทบัญญัติเรื่องการไม่เป็นสมาชิกสมาคมตัวแทนออกของในวรรคสองของข้อ 7 เพื่อป้องกันไม่ให้หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจที่กระทบต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพของประชาชนมากเกินเหตุ

2. เพื่อเป็นการกำกับดูแลการให้บริการและความประพฤติของตัวแทนออกของ จึงควรมีข้อกำหนดที่ให้ตัวแทนออกของเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการอบรมในเรื่องจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพด้วย เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานของตัวแทนออกของอย่างแท้จริง

3. ควรบัญญัติข้อยกเว้นให้ผู้ประกอบการมีสิทธิเลือกใช้บริการตัวแทนออกของหรือออกของด้วยตัวเอง แต่ทั้งนี้ จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากรด้วยเพื่อป้องกันการใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการหลีกเลี่ยงเป็นตัวแทนออกของตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประกาศกรมศุลกากร ที่

96/2565 ข้อ 13 จากเดิม “การปฏิบัติพิธีการศุลกากรในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้นำเข้า ผู้ส่งของออก ต้องกระทำโดยตัวแทนออกของ” โดยการเพิ่มข้อยกเว้นในส่วนที่ให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการนำเข้าหรือส่งของออกในการออกของด้วยตนเองได้ ในวรรคสอง ว่า “บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับแก่ผู้นำเข้า หรือผู้ส่งออกที่มอบอำนาจทั่วไปแก่ผู้รับมอบอำนาจที่มีได้ประกอบอาชีพเป็นตัวแทนออกของ ซึ่งได้กระทำในนามบุคคลนั้นเพียงรายเดียว ให้บุคคลดังกล่าวยื่นหนังสือมอบอำนาจ ณ ด้านศุลกากรหรือสำนักงานศุลกากร หรือหน่วยงานของกรมศุลกากร และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะคราวจากนายด่านศุลกากรหรือผู้อำนวยการศุลกากรแล้ว ให้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรแทนผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออกได้” ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศตามอนุสัญญาว่าด้วยการพิธีการศุลกากรให้ง่ายและสอดคล้องกัน และเป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน

4. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองในเรื่องการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตัวแทนออกของ ควรมีการนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับในฐานะที่เป็นกฎหมายกลาง และกฎหมายศุลกากรซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้แต่อย่างใด ดังนั้น ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกรมศุลกากร ที่ 97/2565 เรื่อง จรรยาบรรณและการดำเนินการเกี่ยวกับการพักใช้และเพิกถอนการอนุญาตตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ส่วนที่ 2 การพักใช้หรือการเพิกถอนการอนุญาตตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ ในข้อ 5 โดยการเพิ่มบทบัญญัติในวรรคท้ายว่า “หากมีการฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต จะต้องชำระค่าปรับตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539” เพื่อเป็นมาตรการในการควบคุมให้ตัวแทนออกของปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ และเกิดสภาพบังคับทางกฎหมายมากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 99 วรรคสาม ว่า “บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีตามวรรคหนึ่ง มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับ” กรณีที่ตัวแทนออกของไม่ได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากร แต่ได้ดำเนินพิธีการศุลกากรแทนผู้ประกอบการ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้กรมศุลกากรสามารถควบคุมตัวแทนออกของให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีคุณภาพที่ดีขึ้น นำมาซึ่งการมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร

เอกสารอ้างอิง

บรรเจิด สิงคนดี. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 5

กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2558.

ประกาศกรมตุลาการ ที่ 96/2565 เรื่อง ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับตัวแทน

ออกของ ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560